



ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 14^ο Τριμελές

Αποτελούμενο από τους: Αθανάσιο Κουτρίκη, Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, Γεωργία Ανδριοπούλου και Φωτεινή Καρβελά – Εισηγήτρια, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και Γραμματέα τον Ιωάννη Κολιόπουλο, δικαστικό υπάλληλο,

σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Μαΐου 2018 για να δικάσει την από 27.10.2017 (αριθ. καταχ. ΠΡ1085/27.10.2017) προσφυγή

τ ω ν: 1) Ενώσεως Προσώπων που αποτελείται από τις εταιρείες με τις επωνυμίες «Intralot (SPV NO.1) Limited» και «Intralot (SPV NO.2) Limited», που εδρεύουν στην Κύπρο (Λεωφ. Βύρωνος 36 - Λευκωσία), 2) των κατ' ιδίαν μελών της ως άνω Ενώσεως Προσώπων: α) εταιρείας με την επωνυμία «Intralot (SPV NO.1) Limited» και β) εταιρείας με την επωνυμία «Intralot (SPV NO.2) Limited», που εδρεύουν στην Κύπρο (Λεωφ. Βύρωνος 36 - Λευκωσία) και 3) Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «INTRALOT Α.Ε. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ», που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής (οδός Πρεμετής αρ. 3), οι οποίες παραστάθηκαν με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Ευάγγελο Λιάσκο,

κ α τ ά της Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία «Επιτροπή Ανταγωνισμού», η οποία εκπροσωπείται νόμιμα, εδρεύει στην Αθήνα (Κότσικα 1Α) και παραστάθηκε με την πληρεξούσια δικηγόρο Ρεγγίνα Καρρά.

Το Δικαστήριο, άκουσε τους διαδίκους που παραστάθηκαν και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση συνήλθε σε διάσκεψη.



Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, για την κρινόμενη προσφυγή καταβλήθηκε το προβλεπόμενο κατά το χρόνο άσκησης της παράβολο (βλ. το από 23.10.2017, με Κωδικό Πληρωμής 170995020957 12222 0034 [e-] Παράβολο), ύψους 750 ευρώ (παρ. 2 του άρθρου 45 του ν.3959/2011 [Α'93] όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 39 του ν.4446/2016 [Α' 240/22.12.2016] και ίσχυε μετά παρέλευση μηνός από τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου, δυνάμει του άρθρου 45 αυτού).

2. Επειδή, με την προσφυγή αυτή οι προσφεύγουσες εταιρείες επιδιώκουν την ακύρωση της 611/18.05.2015 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε Τμήμα, με την οποία εγκρίθηκε ομόφωνα, κατ' άρθρο 8 του ν.3959/2011, η από 01.12.2014 γνωστοποιηθείσα στην Επιτροπή Συγκέντρωση, για την απόκτηση από την εταιρεία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.», του αποκλειστικού ελέγχου επί του δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής του αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος στην Ελλάδα, μέσω της παραχώρησής του, κατόπιν διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού, από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου Α.Ε.».

3. Επειδή, στο ν.3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 93), ορίζονται τα εξής: «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ Άρθρο 1 Απαγορευμένες συμπράξεις 1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων και όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην Ελληνική Επικράτεια (...) 3. Συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές, που εμπίπτουν στην παράγραφο 1, δεν απαγορεύονται, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις κατωτέρω προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν στη βελτίωση της

Αριθμός Απόφασης: 1712/2019



παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου. β) εξασφαλίζουν συγχρόνως στους καταναλωτές εύλογο τμήμα από το όφελος που προκύπτει. γ) δεν επιβάλλουν στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών και δ) δεν παρέχουν τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού ή κατάργησης αυτού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς(...). Άρθρο 2 Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης 1. Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της αγοράς της Ελληνικής Επικράτειας. 2. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση μπορεί να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη εύλογων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης με ζημία των καταναλωτών γ) στην εφαρμογή στο εμπόριο άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως στην αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό (...). Άρθρο 5 Συγκέντρωση επιχειρήσεων 1. Η Συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμπίπτει καθ' εαυτή στις απαγορεύσεις των άρθρων 1 και 2. 2. Συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από: α) τη συγχώνευση με οποιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων ή β) την απόκτηση, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση ή από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, ελέγχου στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων (...) 5. Η δημιουργία κοινής επιχείρησης που εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του παρόντος άρθρου. Άρθρο 6 Προηγούμενη γνωστοποίηση συγκεντρώσεων επιχειρήσεων 1. Κάθε Συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (...), όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων



που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά. 2. (...) 3. Υποχρεούνται σε γνωστοποίηση: α) όταν οι συγκεντρώσεις συνίστανται σε συγχώνευση κατά την έννοια της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 ή σε απόκτηση κοινού ελέγχου κατά την έννοια της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5, από κοινού οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις πράξεις αυτές. β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το πρόσωπο ή η επιχείρηση που αποκτά τον έλεγχο στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων. 4. (...) 6. Οι υπόχρεοι σε γνωστοποίηση, αμέσως μετά τη γνωστοποίηση, υποχρεούνται να δημοσιεύσουν τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα, πανελλαδικής κυκλοφορίας, με έξοδα τους. ... Οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλλει παρατηρήσεις ή να παρέχει στοιχεία επί της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. (...) Άρθρο 7 Έλεγχος των συγκεντρώσεων επιχειρήσεων 1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, η οποία υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση μιας δεσπόζουσας θέσης. 2. Για την εκτίμηση της δυνατότητας μιας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό υπό την έννοια της παραγράφου 1, λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερα η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών, ο πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδας, η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, η θέση των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων στην αγορά και η χρηματοοικονομική τους ισχύς, οι εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής που έχουν οι προμηθευτές και χρήστες, η πρόσβαση τους στις πηγές



εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των σχετικών αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιαμέσων και τελικών καταναλωτών, καθώς και η συμβολή στην τεχνική και οικονομική πρόοδο και στη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας, υπό τον όρο ότι η συμβολή αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό. 3 (...). Άρθρο 8 Διαδικασία προληπτικού ελέγχου συγκεντρώσεων και αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού 1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση, μόλις υποβληθεί η σχετική γνωστοποίηση. 2. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, εκδίδει πράξη, η οποία κοινοποιείται στα πρόσωπα ή στις επιχειρήσεις που έχουν προβεί στη γνωστοποίηση. Η πράξη αυτή δεν περιορίζει την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 και 2. 3. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με απόφαση της που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, εγκρίνει τη συγκέντρωση. 4. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με απόφαση του που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, κινεί τη διαδικασία της πλήρους διερεύνησης της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και ενημερώνει αμελλητί τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις σχετικά με την απόφαση του (...). 5. (...) 6. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, (...) απαγορεύεται η συγκέντρωση όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7 και, στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 5, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της



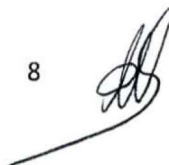
παραγράφου 3 του άρθρου 1. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιτρέπει τη συγκέντρωση. (...). 7. (...) 8. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να εγκρίνει συγκέντρωση, με την απόφαση της παραγράφου 6, υπό όρους και προϋποθέσεις που η ίδια επιβάλλει, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων με τις δεσμεύσεις που αυτές έχουν αναλάβει έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, Οι δεσμεύσεις που προτείνουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υποβάλλονται το αργότερο μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από την ημερομηνία εισαγωγής της υπόθεσης στην Επιτροπή Ανταγωνισμού με την κατάθεση της σχετικής εισήγησης (...) (το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 8 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 19 παρ.1α του ν.4013/2011, Α 204) (...) 9 (...). ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΕΝΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ Άρθρο 30 Προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών 1. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την κοινοποίησή τους. 2. (...) 3. Δικαίωμα προσφυγής έχουν: α) οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, κατά των οποίων εκδόθηκε η απόφαση β) εκείνος που υπέβαλε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου γ) το Δημόσιο δια του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας δ) οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον. 4. (...) 5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Δ.Δ. 6. (...)». Εξάλλου, στο άρθρο 64 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 Α' 97), όπου παραπέμπουν οι πιο πάνω διατάξεις, ορίζεται ότι «Προσφυγή μπορεί να ασκήσει εκείνος: α) ο οποίος έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώως έννομο συμφέρον, ή β) στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου.». Τέλος, στον κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16 του ως άνω ν.3959/2011 εκδοθέντα, Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού [αριθμ. 117/2013 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών και Δικτύων (Β 54/16.01.2013)], ορίζονται, στο άρθρο 23, τα εξής : «Ακρόαση



1. Ο Πρόεδρος, ο Προεδρεύων, η Ολομέλεια ή το Τμήμα της Επιτροπής, στο οποίο συζητείται η υπόθεση, μπορεί να κλητεύσει στη συζήτηση οποιονδήποτε τρίτο, περιλαμβανομένων των προσώπων που αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο, ως μάρτυρα, εφόσον κρίνει ότι η συμμετοχή του συμβάλλει στην εξέταση της υπόθεσης. 2. Οποιοσδήποτε τρίτος, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μπορεί να υποβάλει υπόμνημα σε υπόθεση που συζητείται στην Επιτροπή, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν τη συζήτηση. 3. Το υπόμνημα του τρίτου κατατίθεται στους Γραμματείς της Επιτροπής, αποτελεί στοιχείο του φακέλου της υπόθεσης και επιδίδεται, με τη φροντίδα εκείνου που το υπέβαλε, στα ενδιαφερόμενα μέρη, τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, επί ποινή απαραδέκτου και προκειμένου για υποθέσεις συγκεντρώσεων επιχειρήσεων τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν. 4. Εφόσον ο τρίτος που καταθέτει υπόμνημα κατά την παράγραφο 2 θεμελιώνει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την παρουσία του κατά την προφορική ακρόαση. 5. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της υπόθεσης η Επιτροπή αποφαινεται επί του αιτήματος της παραγράφου 4. Σε περίπτωση που, κατά τη διακριτική της ευχέρεια, κρίνει ότι η συμμετοχή του τρίτου συμβάλλει στη διακρίβωση της αλήθειας, δύναται, κατά περίπτωση, να του επιτρέψει: α) να απευθύνει ερωτήσεις στα μέρη και τους άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 22 για τα μέρη, ή / και β) να παραλάβει τα πρακτικά της διαδικασίας, ώστε να υποβάλει υπόμνημα μετά το τέλος αυτής, ή/και γ) να παραλάβει αντίγραφα των μη εμπιστευτικών εκδόσεων των υπομνημάτων των μερών».

4. Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 3959/2011 και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό, συνάγεται ότι προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί των ως άνω αντικειμένων, μπορεί μεν να ασκήσει, κατά το άρθρο 30 του ν. 3959/2011, εκτός από αυτόν κατά του οποίου εκδόθηκε η απόφαση ή εκείνον που υπέβαλε τη σχετική καταγγελία, και «οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον», στην τελευταία όμως αυτή περίπτωση, για να είναι το συμφέρον του «τρίτου»

«έννομο», πρέπει να είναι άμεσο, προσωπικό και ενεστώς, και να απορρέει από τη διατάραξη σχέσης ή κατάστασης η οποία εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού, πρέπει δηλαδή να αντιστοιχεί σε βλάβη, την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση προκαλεί αμέσως στον προσφεύγοντα εξαιτίας των συνεπειών της για τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά όπου αυτός δραστηριοποιείται [όπως είναι π.χ. ο ανταγωνιστής, ο οποίος δεν έχει υποβάλει καταγγελία και τα συμφέροντα του οποίου θίγονται από την απόφαση - βλ. σχετικώς αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 4 παρ. 14 περ. β' του ν. 2296/1995 Α'43, με το οποίο επεκτάθηκε το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και στους τρίτους που έχουν έννομο συμφέρον, τροποποιώντας την έως τότε ισχύουσα διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 703/1977 Α'278]. Οι ρυθμίσεις αυτές, εξαρτώντας την παροχή δικαστικής προστασίας στο πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού από την προσβολή δικαιώματος ή συμφέροντος εκ του δικαίου τούτου, συνάδουν με τις διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ (άρθρα 20 παρ. 1 και 6, αντιστοίχως) για το δικαίωμα έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και για τη δίκαιη δίκη (πρβλ. σχετικώς ΣτΕ 4472, 4473/2013, 1108/2016, 1909/2016 με παραπομπές στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - πλέον ΔΕΕ - της 13ης Ιουλίου 2000, C-174/99 P, Κοινοβούλιο κατά Richard, Συλλογή 2000, σ. I 6189, σκέψη 33, και της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, C-97/08 P, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I 8237, σκέψη 33, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - πλέον Γενικό Δικαστήριο - της 17ης Μαΐου 2011, T-343/08, Arkema France κατά Επιτροπής, σκέψη 41 και της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, T-310/00, MCI κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σκέψη 44) (βλ. ήδη και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 2018, T-640/16, GEA Group AG, κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψη 53). Περαιτέρω, εάν το συμφέρον που επικαλείται ο προσφεύγων για ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως, αφορά μελλοντική νομική κατάσταση τότε, προκειμένου να αποδείξει ότι το έννομο συμφέρον του είναι γεγεννημένο και ενεστώς κατά την άσκηση της προσφυγής του και τη συζήτησή της, πρέπει





αυτός να αποδείξει ότι είναι ήδη βέβαιη η προσβολή της καταστάσεως αυτής, δεν μπορεί δε να επικαλεσθεί μελλοντικές και αβέβαιες καταστάσεις προκειμένου να αποδείξει ότι έχει έννομο συμφέρον (Απόφαση του Πρωτοδικείου της 17.09.1992 στην υπόθεση T-138/89, Nederlandse Bankiersvereniging και Nederlandse Vereniging van Banken κατά Επιτροπής, σκ. 33, Διάταξη του Πρωτοδικείου της 30.04.2003 στην υπόθεση T-167/01, Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke GmbH σκ. 46-47). Εξάλλου, η παρεχόμενη με την παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011 δυνατότητα σε οποιονδήποτε τρίτο ενδιαφερόμενο, να υποβάλει παρατηρήσεις ή να παρέχει στοιχεία προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά το στάδιο της έρευνας επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και, ακολούθως, η κατά το άρθρο 23 του οικείου Κανονισμού, παρεχόμενη σε αυτόν ευχέρεια για κατάθεση υπομνήματος πριν τη συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον της Επιτροπής, αποσκοπεί, κατά τις ως άνω διατάξεις, στην πληρέστερη διάγνωση των σχετικών υποθέσεων και «στη διακρίβωση της αλήθειας», μέσω της συμβολής του τρίτου, δεν αρκεί, όμως, μόνη αυτή, για την περαιτέρω συμμετοχή αυτού στη διοικητική διαδικασία, δεν αρκεί δε, ούτε για τη νομιμοποίησή του σε άσκηση προσφυγής κατά της απόφασης της Επιτροπής, ενόσω δεν συντρέχει στο πρόσωπό του έννομο συμφέρον υπό την προεκτεθείσα έννοια. (πρβλ. ΣτΕ 4472/2013).

5. Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα εξής: Την 01.12.2014, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 8610 έγγραφο, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.» (εφεξής και «ΟΠΑΠ ΑΕ») υπέβαλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3959/2011, σχετικά με την απόκτηση του ελέγχου επί του δικαιώματος οργανώσεως και διεξαγωγής ιπποδρομιών και του αποκλειστικού ελέγχου διοργάνωσης και διεξαγωγής ιπποδρομιακού στοιχήματος και συναφών δραστηριοτήτων για 20 έτη, μέσω της παραχώρησής του από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου Α.Ε.» (εφεξής και «ΤΑΙΠΕΔ»), κατόπιν



διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού. Στον διαγωνισμό αυτό, που προκηρύχθηκε στις 29.08.2014 συμμετείχε, μεταξύ άλλων, η εδρεύουσα στην Κύπρο εταιρεία, «ΟΡΑΡ Investment Limited» (εφεξής και «ΟΡΑΡ Ιnv»), θυγατρική της ΟΠΑΠ Α.Ε., σε ποσοστό 100%. Στις 30.10.2014 το ΤΑΙΠΕΔ ανακήρυξε την ΟΡΑΡ Ιnv ως τελικό επιλεγέντα επενδυτή, εφόσον προσέφερε συνολικό οικονομικό τίμημα που ανέρχεται σε 40.501.000 ευρώ. Η απόκτηση του παρεχόμενου δικαιώματος χώρησε, κατά τα προβλεπόμενα, μέσω Σύμβασης Παραχώρησης, η οποία συνήφθη στις 24.04.2015, μεταξύ του ΤΑΙΠΕΔ και της ανώνυμης εταιρίας ειδικού σκοπού με την επωνυμία «ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Ανώνυμη Εταιρία» και το διακριτικό τίτλο «ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.» (εφεξής και «Παραχωρησιούχος») που συνέστησε η ΟΡΑΡ Ιnv. Η Σύμβαση αυτή κυρώθηκε με το ν.4338/2015 (Α'131). Σημειωτέον ότι, έως τη δημοσίευση του ν.4111/2013 (Α'18), το παρεχόμενο δικαίωμα είχε διατεθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στην εταιρεία με την επωνυμία «Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος Α.Ε.» (εφεξής και «ΟΔΙΕ»). Δυνάμει της υπ' αριθμ. 229/26.2.2013 (Β' 464) απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιарθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων το ως άνω δικαίωμα μεταβιβάστηκε στο ΤΑΙΠΕΔ, αλλά σύμφωνα με ρητή διάταξη (αρθ. 13 παρ. 7 εδ στ') του ν.4111/2013 επιτρέπεται στον ΟΔΙΕ η άσκηση των σχετικών δραστηριοτήτων, έως την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας και τη μεταβίβαση του δικαιώματος, ενώ ο ΟΔΙΕ, μετά τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης, θα τίθετο σε λύση και εκκαθάριση. Εξάλλου, η ως άνω διαγωνιστική διαδικασία, προσβληθείσα, κατά τα διάφορα στάδια αυτής με προδικαστικές προσφυγές και, ακολούθως με την από 18.03.2015 αίτηση ακυρώσεως, επικυρώθηκε τελικώς με τη 1686/2018 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εξάλλου, σύμφωνα με το σχέδιο της Σύμβασης Παραχώρησης που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού με την προαναφερθείσα Γνωστοποίηση, το παραχωρούμενο δικαίωμα (εφεξής και «Δικαίωμα») περιλαμβάνει: α) Το μη αποκλειστικό δικαίωμα οργανώσεως και διεξαγωγής ιπποδρομιών στην Ελλάδα. β) Το αποκλειστικό δικαίωμα διοργανώσεως και διεξαγωγής αμοιβαίων



σε σχέση με τις διεξαγόμενες εντός της ελληνικής επικράτειας ιπποδρομίες στοιχημάτων, λαχειοφόρων ή μη, εντός και εκτός του χώρου των ιπποδρομιών.

γ) Το αποκλειστικό δικαίωμα ανάληψης δραστηριοτήτων συναφών προς τα ιπποδρομιακά στοιχήματα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης, διεξαγωγής και εκμετάλλευσης αμοιβαίων στοιχημάτων για αλλοδαπές ιπποδρομίες ή της συμμετοχής στη διοργάνωση, διεξαγωγή και εκμετάλλευση αλλοδαπών αμοιβαίων στοιχημάτων επί ιπποδρομιών. δ) Το αποκλειστικό δικαίωμα διοργάνωσης και διεξαγωγής πρόσθετου αμοιβαίου στοιχήματος επί ιπποδρομιών (Sweepstake). ε) Το αποκλειστικό δικαίωμα διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίων στοιχημάτων επί ιπποδρομιών που διενεργούνται μέσω διαδικτύου. Σύμφωνα δε με την ως άνω γνωστοποίηση, μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης, ο Παραχωρησιούχος θα ανήκει εξ ολοκλήρου στην ανάδοχο ΟΡΑΡ Ιnv. και, συνεπώς, εφόσον η τελευταία είναι, όπως προεκτέθηκε, κατά 100% θυγατρική εταιρεία της ΟΠΑΠ ΑΕ, ο έλεγχος επί του Παραχωρησιούχου και του αποκτώμενου Δικαιώματος θα ασκείται αποκλειστικά από την ΟΠΑΠ ΑΕ. Μετά από σχετική αλληλογραφία με τη γνωστοποιούσα, για την παροχή διευκρινήσεων, με τη 1217/12.02.2015 Απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού κινήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 3959/2011, η διαδικασία πλήρους διερεύνησης για τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, μέρη της οποίας, θεωρήθηκαν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αφενός μεν η ΟΠΑΠ ΑΕ και οι θυγατρικές της αφετέρου δε το Δικαίωμα. Εκ των ανωτέρω μερών, το Δικαίωμα περιλαμβάνει τις προαναφερθείσες δραστηριότητες, ενώ η ΟΠΑΠ ΑΕ, με έδρα το Περιστέρι Αττικής, αποτελεί τη μητρική εταιρεία του ομίλου, που δραστηριοποιείται στον τομέα των τυχερών παιγνίων και ήδη προσφέρει: α) παιχνίδια αριθμών (αριθμολαχεία): Κίνο, Σούπερ 3, Τζόκερ, ΠΡΟΤΟ, Λόττο, και Έξτρα 5, β) προγνωστικά ποδοσφαίρου: ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, ΠΡΟΠΟ και Στοίχημα (Στοίχημα Live, Πάμε Στοίχημα), γ) στοιχηματισμό περιεχομένου παιχνιδιών (Monitor Games): Races (κυνοδρομίες), Powerspin (τροχός της τύχης), Bowling (αποτέλεσμα δύο παικτών), Penalties και δ) εικονικά παιχνίδια σε τερματικά



εντός πρακτορείων της ΟΠΑΠ ΑΕ: Go Lucky – Balloons, Go Lucky – Goal, Crazy Bingo, Flipper Drop, Ducklings, Bunzee, Fish Quest. Τα εν λόγω παίγνια προσφέρονται μέσω πρακτορείων της ΟΠΑΠ ΑΕ και, από τον Ιούνιο 2014 και μετά, το Στοιχίμα προσφέρεται και μέσω διαδικτύου. Επίσης, μέσω της θυγατρικής της «Ελληνικά Λαχεία ΑΕ» η ΟΠΑΠ ΑΕ προσφέρει τα λαχεία Λαϊκό, Εθνικό, Κρατικό και Σκρατς (στιγμιαίο λαχείο). Πέραν της δραστηριοποίησής της στον κλάδο των παιγνίων, η ΟΠΑΠ ΑΕ δραστηριοποιείται, απευθείας ή μέσω θυγατρικών, στους κλάδους της παροχής λογισμικού και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, ενώ από το 2011, συμμετείχε στην αγορά παροχής τηλεοπτικού περιεχομένου μέσω του ΟΠΑΠ TV, με 12ωρο καθημερινό τηλεοπτικό πρόγραμμα, το οποίο μεταδίδεται δορυφορικά, αποκλειστικά στα πρακτορεία της εταιρείας, με αθλητικό περιεχόμενο και σκοπό την ενημέρωση των παικτών-πελατών της, αν και κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, η λειτουργία του ΟΠΑΠ TV έπαυσε την 01.02.2015. Κατά της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και αιτιέθηκε, στις 19.01.2015, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, από τις ήδη προσφεύγουσες, «Υπόμνημα Παρέμβασης» και στις 12.02.2015 «Συμπληρωματικό Υπόμνημα». Όπως αναφέρεται, τόσο στην προσβαλλόμενη πράξη, όσο και στην 2399/17.04.2015 έκθεση προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού, του Νικολάου Νικολαΐδη, Εισηγητή επί της ως άνω γνωστοποίησης, η δεύτερη προσφεύγουσα εταιρεία δήλωσε ότι δραστηριοποιείται στην παροχή ολοκληρωμένων συστημάτων τυχερών παιγνίων και διαχείρισης συναλλαγών, νέων παιχνιδιών, υπηρεσιών οργάνωσης αθλητικού στοιχήματος και διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών σε κρατικούς οργανισμούς τυχερών παιχνιδιών παγκοσμίως, ενώ όσον αφορά την πρώτη, εν προκειμένω προσφεύγουσα - ένωση εταιρειών, δεν δόθηκαν περισσότερα στοιχεία. Όπως δε, προκύπτει από την προσβαλλόμενη πράξη, για τη συμμετοχή αυτών κατά την ενώπιόν της διαδικασία, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αφού έλαβε υπόψη ότι «πάντως οι εν λόγω εταιρείες συμμετείχαν ως ένωση εταιρειών στον ανωτέρω αναφερόμενο διεθνή πλειοδοτικό διαγωνισμό, για την παραχώρηση του Δικαιώματος» (παρ. 21 της προσβαλλόμενης) καθώς και ότι σύμφωνα με το



άρθρο 23 του Κανονισμού, η συμμετοχή του τρίτου στην εκάστοτε δικάζόμενη υπόθεση, χωρίς να φέρει το χαρακτήρα της παρέμβασης (κύριας ή πρόσθετης) του δικονομικού δικαίου, συνίσταται στο δικαίωμα απλώς και μόνο, ασκώντας το από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος δικαίωμά του, να καταστήσει γνωστή στην Επιτροπή την άποψή του, για τις ευμενείς ή δυσμενείς σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του συνέπειες από την έκβαση της δικάζομενης υπόθεσης (παρ. 25 της προσβαλλόμενης), δέχθηκε την παράστασή τους κατά την ακροαματική διαδικασία, με τα εξής και μόνο δικαιώματα: α) να απευθύνουν ερωτήσεις στους εκπροσώπους της ΟΠΑΠ ΑΕ, οι οποίοι μπορεί να αρνηθούν να απαντήσουν αν οι ερωτήσεις ανάγονται σε θέματα απορρήτου και β) να παραλάβουν τα πρακτικά της διαδικασίας στην έκταση που θα περιλαμβάνει την εισήγηση, όπως θα αναγνωσθεί με τα μη απόρρητα στοιχεία, κατά την ακροαματική διαδικασία και, στη συνέχεια, να αποχωρήσουν. Ακολούθως, με την προσβαλλόμενη πράξη: **A.** Έγινε δεκτό ότι δια της ελεγχόμενης παραχώρησης η οποία έχει, ενόψει του προβλεπόμενου διαστήματος των 20 ετών, μόνιμο χαρακτήρα, μεταβιβάσθηκε στη γνωστοποιούσα αποκλειστικό άυλο δικαίωμα, που συνιστά αυτοτελή επιχειρηματική και οικονομική δραστηριότητα με ορισμένο κύκλο εργασιών και, συνεπώς, η γνωστοποιηθείσα πράξη αποτελεί συγκέντρωση επιχειρήσεων η οποία, ενόψει του κύκλου εργασιών της εξαγοράζουσας κι εκείνου του εξαγοραζόμενου Δικαιώματος (ήτοι, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερβαίνει τα 5 δις ευρώ και το παραχωρούμενο Δικαίωμα πραγματοποιεί το σύνολο του κύκλου εργασιών του στην Ελλάδα), έχει εθνική και όχι κοινοτική διάσταση, υπόκειται όμως, υποχρεωτικά, σε προηγούμενη γνωστοποίηση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού. **B.** Κατά την εξέταση του κλάδου των τυχερών παιγνίων, έγινε καταρχήν δεκτό ότι οι υπηρεσίες τυχερών παιγνίων περιλαμβάνουν τις παρακάτω γενικές κατηγορίες: 1.Υπηρεσίες στοιχηματισμού (betting services) 2.Παιχνίδια τύπου Μπίνγκο 3.Υπηρεσίες καζίνο 4.Τυχερά παιχνίδια για φιλανθρωπικούς λόγους και από μη κερδοσκοπικές εταιρίες 5.Μηχανήματα τυχερών παιγνίων που μπορούν να τοποθετηθούν σε χώρους

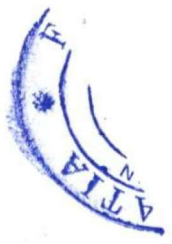


εκτός καζίνο 6. Υπηρεσίες λαχείων/λοταρίας (lottery services) 7.Υπηρεσίες στοιχηματισμού μέσω μαζικής ενημέρωσης 8.Υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων, όταν περιλαμβάνουν προωθητικά παιχνίδια με έπαθλο μεγαλύτερο των €100.000 και η συμμετοχή είναι συνδεδεμένη με την αγορά προϊόντος. Οι φορείς διεξαγωγής των ως άνω τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα είναι: 1.Η ΟΠΑΠ Α.Ε. και η θυγατρική της «Ελληνικά Λαχεία Α.Ε.» για τα λαχεία, λοταρίες, αριθμολαχεία και αθλητικό στοίχημα καθώς και παιγνιομηχανές VLTs (Video Lottery Terminals) 2.Οι εννέα (9) επιχειρήσεις καζίνων 3.Η ΟΔΙΕ Α.Ε. για το αμοιβαίο ιπποδρομιακό στοίχημα και 4. Οι είκοσι τέσσερις (24) εταιρείες, οι οποίες έχουν υπαχθεί στη μεταβατική διάταξη της παραγράφου 12 του άρθρου 50 του ν. 4002/2011 (ΦΕΚ Α' 180) και μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, έως τη χορήγηση των σχετικών αδειών. Τα βασικά δε παίγνια του κλάδου, βάσει της παρουσίας τους στην Ελλάδα, είναι τα λαχεία/λοταρίες/αριθμολαχεία, τα παίγνια καζίνο, το αθλητικό στοίχημα και το ιπποδρομιακό στοίχημα και προσφέρονται στους παίκτες με δύο τρόπους: α) με επίγεια μέσα, όπου, δηλαδή, απαιτείται η φυσική παρουσία του παίκτη (στο πρακτορείο, στο καζίνο) και β) εξ αποστάσεως, ήτοι χωρίς τη φυσική παρουσία του παίκτη, με τη χρήση του διαδικτύου. Περαιτέρω, αφού αναλύθηκαν τα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων παιγνίων, εκτέθηκε το νομικό καθεστώς που διέπει τον κλάδο ήτοι, α) η αρμοδιότητα της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.), η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 16 του ν. 3229/2004 και λειτουργεί ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή και β) το γεγονός ότι η παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων υλοποιείται στην ελληνική έννομη τάξη μέσω της παραχώρησης αποκλειστικών δικαιωμάτων, σε κάποιες δε περιπτώσεις η σχετική νομοθεσία προβλέπει την παραχώρηση απευθείας σε συγκεκριμένο παραχωρησιούχο, ενώ σε άλλες κατόπιν διενέργειας διαγωνισμού. Εν προκειμένω, σημειωτέον, ότι με την 3168/2014 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδόθηκε μετά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), της 24.1.2013 [συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-186/11, Stanleybet International Ltd κ.λπ. και C-

Αριθμός Απόφασης: 1712/2019



209/11, Sportingbet plc κατά των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού], έγινε δεκτό ότι το ήδη υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα είναι συμβατό με τις επιταγές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, όπως αυτές προκύπτουν από το σύνολο της νομολογίας του ΔΕΕ και την προαναφερθείσα απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου επί των προδικαστικών ερωτημάτων που του υποβλήθηκαν με την 232/2011 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 49 και 56 της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρα 43 και 49 της ΣΕΚ)* τούτο δε, μεταξύ άλλων, διότι μετά τις τροποποιήσεις του ν.4002/2001 με το ν. 4141/2013, η ελληνική νομοθεσία, με την παραχώρηση και διατήρηση, υπέρ της ΟΠΑΠ Α.Ε., του αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισεως, οργανώσεως και λειτουργίας τυχερών παιγνίων, αποσκοπεί, προεχόντως, μέσω της κατευθύνσεως των σχετικών δραστηριοτήτων προς ένα νόμιμο και ελεγχόμενο πλαίσιο, στην καταπολέμηση του παράνομου στοιχηματισμού και της εγκληματικής δραστηριότητας στον τομέα των τυχερών παιγνίων και την προστασία των καταναλωτών όχι μόνο από την εγκληματική δραστηριότητα τη σχετική με τα τυχερά παίγνια, αλλά και από τον εθισμό και την τάση για κατασπατάληση μεγάλων χρηματικών ποσών στα παίγνια αυτά. Εξάλλου, με βάση τις σχετικές διατάξεις και τις συμβάσεις που είχαν συναφθεί με το Ελληνικό Δημόσιο, τα αποκλειστικά δικαιώματα που υφίσταντο, κατά το χρόνο της προαναφερθείσας γνωστοποίησης, ήταν σύμφωνα με την προσβαλλόμενη πράξη, τα εξής: α) Στην ΟΠΑΠ ΑΕ είχε παραχωρηθεί το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής των παιγνίων ΣΤΟΙΧΗΜΑ, ΠΡΟΠΟ, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΓΩΝΩΝ ΜΠΑΣΚΕΤ, ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΓΩΝΩΝ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ, ΤΖΟΚΕΡ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, ΜΠΙΝΓΚΟ ΛΟΤΤΟ, ΚΙΝΟ, ΑΡΙΘΜΟΛΑΧΕΙΟ 5 από 35, ΣΟΥΠΕΡ 3 και ΣΟΥΠΕΡ 4, αρχικώς έως το 2020 και ήδη, με την από 12.12.2011 πρόσθετη πράξη, έως το 2030 για όλα τα παίγνια που αφορά η αρχική σύμβαση με οποιοδήποτε τρόπο και αν διεξάγονται (με επίγεια μέσα ή μέσω διαδικτύου), με εξαίρεση το παίγνιο ΣΤΟΙΧΗΜΑ μέσω διαδικτύου, ως προς το οποίο το αποκλειστικό δικαίωμα της ΟΠΑΠ ισχύει έως το 2020. β) Στην



ΟΠΑΠ ΑΕ παραχωρήθηκε δεκαετής άδεια για την εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων VLTs, εκ των οποίων 16.500 θα εκμεταλλεύεται η ίδια η μέσω των πρακτορείων της και τα υπόλοιπα 18.500 θα τα λειτουργούν 4 έως 10 παραχωρησιούχοι, προς τους οποίους θα παράσχει σχετική άδεια η ΟΠΑΠ ΑΕ κατόπιν διεθνούς διαγωνισμού. γ) Στην εταιρεία ειδικού σκοπού του ομίλου ΟΠΑΠ, «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε.» παραχωρήθηκε, κατόπιν διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού δυνάμει συμβάσεως συναφθείσας στις 30.07.2013 και για 12 έτη, το αποκλειστικό δικαίωμα λειτουργίας των Κρατικών Λαχείων. δ) Δυνάμει του ν.2206/1994 έχουν παραχωρηθεί σε δέκα επιχειρήσεις άδειες λειτουργίας καζίνο (επίγειων) κατόπιν διενέργειας διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού, εξ αυτών δε λειτουργούν οι εννέα. ε) Όσον αφορά το ιπποδρομιακό στοιχημα, με τον α.ν. 598/1968 και το π.δ. 56/1999 είχε παραχωρηθεί στον ΟΔΙΕ το αποκλειστικό δικαίωμα διοργάνωσης ιπποδρομιών στην ελληνική επικράτεια και διεξαγωγής ιπποδρομιακών αμοιβαίων στοιχημάτων, όπως ανωτέρω εκτέθηκε. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 9 εδάφιο α΄ του ν. 2843/2000 (Α΄219), σε περίπτωση που επιτραπεί εκ του νόμου η διεξαγωγή οποιουδήποτε νέου παιγνίου, η ΟΠΑΠ ΑΕ έχει δικαίωμα πρώτης προτίμησης στην ανάληψη και διεξαγωγή του, ενώ, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, ειδικά για κάθε μελλοντικό παιγνίδι που αφορά αθλητικά γεγονότα, η διεξαγωγή τους μπορεί να γίνει αποκλειστικά και μόνο από τον Ο.Π.Α.Π.. Περαιτέρω, η διεξαγωγή τυχρών παιγνίων, μέσω διαδικτύου διέπεται από το άρθρο 45 του ν. 4002/2011, το οποίο προβλέπει ότι αυτή ανήκει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Ελληνικού Δημοσίου και ασκείται μέσω παρόχων που αδειοδοτούνται ειδικά προς τούτο κατόπιν διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού. Η άδεια είναι 5ετής και κάθε αδειούχος έχει δικαίωμα να ζητήσει την παράτασή της για ίσο ή μικρότερο χρονικό διάστημα με αίτησή του τουλάχιστον ένα έτος πριν τη λήξη της. Ο προαναφερόμενος διαγωνισμός δεν έχει διενεργηθεί, σύμφωνα δε με το άρθρο 50 παρ. 12 του ίδιου νόμου κατά τη μεταβατική περίοδο μέχρι την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων εταιρείες παροχής υπηρεσιών στοιχημάτων και τυχρών παιγνίων μέσω του διαδικτύου



με νόμιμη εγκατάσταση σε κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και νόμιμη άδεια λειτουργίας μπορούν να συνεχίσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους με την προϋπόθεση υπαγωγής τους, αναδρομικά στο φορολογικό καθεστώς των άρθρων 45-50 του ως άνω νόμου . Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι η υπαγωγή στο ως άνω καθεστώς δεν προδικάζει την παροχή άδειας. Κατ' εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, 24 εταιρείες έχουν υπαχθεί –όπως ήδη αναφέρθηκε- στο προαναφερόμενο φορολογικό καθεστώς και παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιγνίων, διαδικτυακά. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτίμησε, στη συνέχεια, το μέγεθος του κλάδου και τις τάσεις αυτού (κύκλος εργασιών και ακαθάριστα έσοδα) ετών 2009 έως 2013. Γ. Ακολούθως, η Επιτροπή προσδιόρισε, με την προσβαλλόμενη πράξη, τις σχετικές για την παρούσα συγκέντρωση αγορές προϊόντων/υπηρεσιών ως εξής: 1)Αγορά αθλητικών παιγνίων εξειδικευμένων γνώσεων (με επίγεια μέσα). 2)Αγορά διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος. 3)Αγορά παραδοσιακών αριθμολαχείων. 4)Αγορά των Κρατικών Λαχείων. 5)Αγορά ιπποδρομιακού στοιχήματος (με επίγεια μέσα). 6)Αγορά διαδικτυακού ιπποδρομιακού στοιχήματος. 7)Αγορά διοργάνωσης και διεξαγωγής ιπποδρομιών. 8)Αγορά δικαιώματος μετάδοσης ιπποδρομιών. 9)Αγορά παροχής/μετάδοσης τηλεοπτικού περιεχομένου μη ενημερωτικών μέσων. Όσον αφορά δε τη σχετική γεωγραφική αγορά, αυτή θεωρήθηκε το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καθώς οι υπηρεσίες σε όλες τις σχετικές αγορές προσφέρονται, μέσω των πρακτορείων της ΟΠΑΠ και του ΟΔΙΕ, σε πανελλήνιο επίπεδο, υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Με βάση την περιλαμβανόμενη στην προσβαλλόμενη πράξη ανάλυση των ως άνω στοιχείων, προσδιορίσθηκαν οι επηρεαζόμενες αγορές ως εξής: α) οριζοντίως, ήτοι η αγορά Κρατικών Λαχείων ή Αγορά παραδοσιακών αριθμολαχείων, σε σχέση με την έκδοση, από το Δικαίωμα, του Sweepstake, β) καθέτως, ήτοι η αγορά δικαιώματος μετάδοσης ιπποδρομιών ως αγορά προηγούμενου σταδίου σε σχέση με την αγορά παροχής / μετάδοσης τηλεοπτικού περιεχομένου με μη ενημερωτικά μέσα και γ) διαγωνίως, ως προς τις αγορές του διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος αφενός και του

Αριθμός Απόφασης: 1712/2019

διαδικτυακού ιπποδρομιακού στοιχήματος, αφετέρου. **Δ.** Ακολούθως, εκτιμήθηκαν οι ανταγωνιστικές συνθήκες στις σχετικές και τις επηρεαζόμενες αγορές. **Ε.** Μετά ταύτα, αξιολογήθηκαν οι επιπτώσεις της συγκέντρωσης: α. ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις στην αγορά των Κρατικών Λαχείων ή των παραδοσιακών αριθμολαχείων, β. ως προς τις κάθετες επιπτώσεις στις αγορές του δικαιώματος μετάδοσης ιπποδρομιών αφενός και της (επόμενου σταδίου) παροχής / μετάδοσης τηλεοπτικού περιεχομένου μη ενημερωτικών μέσων αφετέρου και, ειδικότερα, τόσο ως προς τις κάθετες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (μέσω του αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές ή πελάτες) όσο και ως προς τις κάθετες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (ήτοι της πιθανότητας δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης) και γ. ως προς τις διαγωνίες / συσπειρωτικές επιπτώσεις στις αγορές διαδικτυακού ιπποδρομιακού και διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος. Μετά δε από σχετική ανάλυση, κρίθηκε ότι η ελεγχόμενη συγκέντρωση δεν πρόκειται να δημιουργήσει εμπόδια στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στις ως άνω επηρεαζόμενες αγορές, καθώς και ότι δεν συντρέχει νόμιμος λόγος που να δικαιολογεί την ανάληψη δεσμεύσεων από μέρους της ΟΠΑΠ ΑΕ. **ΣΤ.** Εν τέλει, με την προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού εγκρίθηκε ομόφωνα η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση για την απόκτηση από την ΟΠΑΠ Α.Ε. του αποκλειστικού ελέγχου επί του δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής του αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος στην Ελλάδα, καθώς, εμπίπτει μεν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί, όμως, σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές, στις οποίες αφορά.

6. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή και το υπόμνημα που κατέθεσαν προς ανάπτυξη της στις 14.05.2018, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν τη νομιμότητα της ως άνω απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Προς τούτο επικαλούνται, καταρχήν, πλημμέλειες της διαδικασίας έκδοσης της πράξης αυτής και ειδικότερα ότι μη νόμιμα





απορρίφθηκε από την καθ' ης Επιτροπή το αίτημά τους για πρόσβαση στα εμπιστευτικά στοιχεία του φακέλου περαιτέρω δε, ότι καθ' υπέρβαση του εύλογου για την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας χρόνου και προς βλάβη των εννόμων συμφερόντων τους, η προσβαλλόμενη απόφαση τους κοινοποιήθηκε στις 04.08.2017, ήτοι δύο και πλέον έτη μετά την από 18.05.2015 γνωστοποίηση σε αυτές του διατακτικού της. Περαιτέρω, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την κρίση της Επιτροπής για τη νομιμότητα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και προβάλλουν: α) ότι κατ' εσφαλμένη αξιολόγηση και με ελλιπή αιτιολογία έγινε με την προσβαλλόμενη δεκτό ότι δεν υφίσταται μία ευρύτερη, διακριτή αγορά υπηρεσιών τυχερών παιγνίων εκτός καζίνο, β) ότι ομοίως εσφαλμένος και ανατιολόγητος ήταν ο προσδιορισμός των σχετικών και των επηρεαζόμενων, σε σχέση με τη συγκέντρωση αυτή, αγορών και γ) ότι εσφαλμένα αξιολογήθηκαν οι επιπτώσεις της συγκέντρωσης στις επηρεαζόμενες αγορές (διαγωνίες επιπτώσεις). Όσον αφορά το έννομο συμφέρον τους για την άσκηση της προσφυγής, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού επέτρεψε την παράστασή τους ενώπιόν της, δεχόμενη ότι αυτές θεμελιώνουν έννομο συμφέρον σε σχέση με τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση. Ακολούθως ισχυρίζονται, ότι η δεύτερη εξ αυτών, «INTRALOT ΑΕ», είναι μέλος των σημαντικότερων ενώσεων τυχερών παιχνιδιών, όπως, μεταξύ άλλων, των «World Lottery Association European Lotteries και Toto Association, North American Association of State και Provincial Lotteries, Asia Pacific Lottery Association Gaming Standards Association και Association of Gaming Equipment Manufacturers στην Αμερική», ενώ στην Ελλάδα «...συμμετέχει στα Κρατικά Λαχεία Α.Ε. που έχει υπογράψει αποκλειστικό συμβόλαιο με το ταμείο για τη διαχείριση των Κρατικών λαχείων για 12 χρόνια. Επιπλέον η Ιντραλότ ΑΕ έχει υπογράψει συμβόλαιο με την ΟΠΑΠ ΑΕ για την εφαρμογή του νέου λογισμικού συστήματος και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών υποστήριξης και συντήρησης». Περαιτέρω, υποστηρίζουν ότι μετά την έγκριση από την Επιτροπή και την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης, η ΟΠΑΠ ΑΕ κατέχει τις αποκλειστικές άδειες για την παροχή



όλων (πλην υπηρεσιών καζίνο με επίγεια μέσα) των ειδών υπηρεσιών τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα ότι δεν θα διεξαχθεί οποιαδήποτε διαγωνιστική διαδικασία για τη χορήγηση νέας άδειας συναφών υπηρεσιών στην ελληνική αγορά, για όσο χρόνο διαρκούν οι χορηγηθείσες στην ΟΠΑΠ ΑΕ επιμέρους άδειες. Άλλωστε, συνεχίζουν οι προσφεύγουσες, ενόψει των αποκλειστικών δικαιωμάτων που ήδη διέθετε η ΟΠΑΠ ΑΕ, η γνωστοποιούμενη συγκέντρωση της προσδίδει, πλέον, δεσπόζουσα θέση στην αγορά και, αναπόφευκτα, σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, περιορίζοντας σημαντικά, αν όχι αποκλείοντας, τη λειτουργία του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, επικαλούνται την παγιωμένη ηγετική θέση της ΟΠΑΠ ΑΕ στην ελληνική οικονομία και αγορά, την τεχνογνωσία και την ανάπτυξη εκτεταμένου δικτύου και υποδομών, την πελατειακή αφοσίωση και την παγιωθείσα φήμη της, ως σημαντικού, εθνικού, μονοπωλιακού παρόχου, καθώς και την εκτεταμένη και πολυετή εμπειρία στενής συνεργασίας της με το Ελληνικό Δημόσιο και υποστηρίζουν, ότι οι παράγοντες αυτοί, μετά βεβαιότητας, αφενός μεν θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά για την είσοδο νέων ανταγωνιστών στην αγορά αφετέρου δε σε κάθε περίπτωση μελλοντικής διαγωνιστικής διαδικασίας, θα συνεπάγονται ανυπέρβλητο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι οποιουδήποτε επίδοξου νεοεισερχόμενου ανταγωνιστή. Συναφώς δε προς τον ισχυρισμό αυτό, προβάλλουν με το υπόμνημα ότι το έννομο συμφέρον τους υφίσταται σε κάθε περίπτωση, ενόψει του επιβαλλόμενου από το νόμο προληπτικού ελέγχου της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης σε σχέση με τα εμπόδια που ενδέχεται αυτή να δημιουργήσει στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

7. Επειδή, εξάλλου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την υπ' αρ. πρωτ. 2180/2018 έκθεση απόψεων και την από 17.05.2013 αντίκρουση, προβάλλει, μεταξύ άλλων, ότι οι προσφεύγουσες, ως τρίτες, δεν έχουν άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον να προσβάλουν την έγκριση της ένδικης συγκέντρωσης, διότι αφενός μεν η ενδεχόμενη ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης δεν θα ήταν ικανή, από μόνη της, να έχει έννομες



συνέπειες γι' αυτές, αφετέρου δε δεν επικαλούνται με την προσφυγή τους ευθεία και βεβαία βλάβη τους από την ένδικη συγκέντρωση. Ως εκ τούτου, η υπό κρίση προσφυγή είναι, κατά την Επιτροπή Ανταγωνισμού, απορριπτέα ως απαράδεκτη.

8. Επειδή, κατά την εξέταση της συνδρομής εννόμου συμφέροντος των προσφευγουσών, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη, ότι αυτές συμμετείχαν στην ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού διαδικασία, επί της γνωστοποιηθείσας από την ΟΠΑΠ ΑΕ συγκέντρωσης, ως τρίτες και όχι εξαιτίας υποβολής εκ μέρους τους καταγγελίας. Η συμμετοχή τους δε αυτή -κατά τα εκτιθέμενα ανωτέρω στην πέμπτη σκέψη της παρούσας- ελλείπει προσκομίσεως στοιχείων για την απόδειξη της ασκούμενης από αυτές δραστηριότητας, έγινε δεκτή από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αφενός μεν στα πλαίσια της πληρέστερης διάγνωσης της υποθέσεως, κατά την παρ. 5 του άρθρου 23 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της ως άνω Επιτροπής αφετέρου δε λόγω της προηγηθείσας συμμετοχής τους, ως ένωσης εταιρειών, στον διεθνή πλειοδοτικό διαγωνισμό που διενεργήθηκε για την παραχώρηση του «Δικαιώματος» (σχετ. παρ. 21, 25 και 26 της προσβαλλόμενης). Ενόψει αυτών, οι προσφεύγουσες δεν νομιμοποιούνται, άνευ ετέρου, στην άσκηση προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού αλλά, ως τρίτες, υποχρεούνται κατά το εδάφιο δ' της παρ. 3 του άρθρου 30 του ν.3959/2011, να επικαλεστούν ειδικώς και να αποδείξουν, τη συνδρομή στο πρόσωπό τους, εννόμου συμφέροντος, υπό την έννοια που εκτίθεται στην τέταρτη σκέψη της παρούσας. Προς τούτο συνεκτιμάται, καταρχάς, ότι μετά την έκδοση της 1686/2018 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση ακυρώσεως που άσκησαν κατά διαφόρων πράξεων της διαγωνιστικής διαδικασίας που κατέληξε στην παραχώρηση του «Δικαιώματος» στην ΟΠΑΠ ΑΕ, οι προσφεύγουσες δεν θα είχαν κάποια ωφέλεια ούτε θα υφίστατο γι' αυτές κάποια έννομη συνέπεια, σε σχέση με τα μέρη της ένδικης συγκέντρωσης, από την ενδεχόμενη ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού αφού, η ακύρωση



αυτή δεν θα οδηγούσε σε αναβίωση του διαγωνισμού ούτε είναι ικανή, από μόνη της, να έχει έννομες συνέπειες ως προς αυτές. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την προσκομιζόμενη από αυτές 573/VI/2013 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αναφέρεται δε και στην προσβαλλόμενη απόφαση (παρ. 61 εδ.γ'), ήδη, προ της ένδικης συγκέντρωσης, το αποκλειστικό δικαίωμα λειτουργίας των Κρατικών Λαχείων είχε παραχωρηθεί για 12 έτη από το ΤΑΙΠΕΔ, κατόπιν διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού δυνάμει του άρθρου 41 του ν.4024/2011 (Α'226) και της από 30.07.2013 σύμβασης, στην εταιρεία ειδικού σκοπού («παραχωρησιούχο») «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ ΑΕ», στην οποία συμμετείχαν οι εταιρείες ΟΡΑΡ Inν (κατά 66,99%), Intralot Lotteries (κατά 16,50%) και SGG (κατά 16,50%)* οι εταιρείες δε αυτές αποτελούν θυγατρικές της ΟΠΑΠ Α.Ε., της δεύτερης προσφεύγουσας και της Scientific Games Corporation, αντιστοίχως. Η συμμετοχή, όμως, της δεύτερης προσφεύγουσας στην ως άνω «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ ΑΕ», η οποία ήδη από το έτος 2013 είχε τον αποκλειστικό έλεγχο των Κρατικών Λαχείων, δεν συνεπάγεται έννομο συμφέρον της προς άσκηση της υπό κρίση προσφυγής, εφόσον αυτή δεν επικαλείται ούτε προκύπτει ότι, ως μέτοχος της, ελεγχόμενης από την ΟΠΑΠ ΑΕ, «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ ΑΕ», υπέστη κάποια ηθική ή υλική ζημία ή άλλη προσβολή της υφιστάμενης νομικής της κατάστασης, λόγω της μεταγενέστερης, κατά το έτος 2015, ένδικης συγκέντρωσης της ΟΠΑΠ ΑΕ με το προαναφερθέν «Δικαίωμα». Εξάλλου, πέραν της, κατά τα προεκτεθέντα, συμμετοχής, αφενός μεν αμφότερων των προσφευγουσών στον προαναφερθέντα διαγωνισμό αφετέρου δε της δεύτερης αυτών στην ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ ΑΕ, η μεν πρώτη προσφεύγουσα, ένωση εταιρειών δεν επικαλείται ούτε προκύπτει δραστηριότητά της στην αγορά παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων, η δε δεύτερη, αν και αναφέρει ότι δραστηριοποιείται στην «παροχή ολοκληρωμένων συστημάτων τυχερών παιγνίων και διαχείρισης συναλλαγών, νέων παιχνιδιών, υπηρεσιών οργάνωσης αθλητικού στοιχήματος και διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών σε κρατικούς οργανισμούς τυχερών παιχνιδιών παγκοσμίως» και ότι «έχει υπογράψει συμβόλαιο με την ΟΠΑΠ ΑΕ για την εφαρμογή του νέου



λογιστικού συστήματος και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών υποστήριξης και συντήρησης», ούτε παρέχει περαιτέρω διευκρινίσεις ούτε προσκομίζει σχετικά στοιχεία. Συνεπώς, δεν προκύπτει, εάν η δεύτερη προσφεύγουσα δραστηριοποιείται σε αγορά της ίδιας ή άλλης βαθμίδας από εκείνη της επίδικης συγκέντρωσης και, περαιτέρω, εάν και πώς επιδρούσε η συγκέντρωση αυτή στις συνθήκες ανταγωνισμού που επικρατούσαν στη δική της σχετική αγορά και εάν η επίδραση αυτή έβλαπτε περαιτέρω τη δική της ανταγωνιστική θέση στην αγορά αυτή (πρβλ. ΣτΕ 4473/2013). Συνεπώς, ενόψει και του ισχύοντος, κατά το χρόνο της ένδικης συγκέντρωσης νομοθετικού πλαισίου, δυνάμει του οποίου, όπως αναφέρθηκε -με εξαίρεση τις προσωρινές άδειες που είχαν χορηγηθεί σε είκοσι τέσσερις εταιρείες (βάσει της μεταβατικής διάταξης του άρθ. 50 παρ. 12 του ν.4002/2011) για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου και τις εννέα επιχειρήσεις καζίνο- υφίστατο μονοπώλιο της ΟΠΑΠ ΑΕ, δεν προκύπτει δραστηριότητα των προσφευγουσών σε δυνητικά επηρεαζόμενη από την ένδικη συγκέντρωση αγορά. Τέλος, απορριπτέοι παρίστανται, οι αναφερόμενοι στην έκτη σκέψη της παρούσας ισχυρισμοί τους, σύμφωνα με τους οποίους, ενόψει όλων των προηγούμενων αποκλειστικών δικαιωμάτων της ΟΠΑΠ ΑΕ, με την εγκριθείσα συγκέντρωση παγιώνεται η ηγετική θέση αυτής και νομιμοποιείται ο αποκλεισμός εισόδου νέων ανταγωνιστών στην αγορά τυχερών παιγνίων ακόμη και μετά τη λήξη του χρονικού διαστήματος αποκλειστικής εκμετάλλευσης εκάστου παιγνίου. Τούτο δε διότι, με τους ισχυρισμούς αυτούς εκφράζονται συμπερασματικές και υποθετικές, ως επί το πλείστον, κρίσεις των προσφευγουσών για μελλοντικές και αβέβαιες εξελίξεις σε σχέση με την εν γένει δυνατότητα εισόδου νέων ανταγωνιστών στην αγορά της παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων κατά τα διάφορα χρονικά σημεία, κατά τα οποία θα λήξει, στο απώτερο μέλλον, η ισχύς των, ανά κατηγορία παιγνίου, αποκλειστικών δικαιωμάτων και δεν προβάλλονται συγκεκριμένες δυσμενείς συνέπειες που, ενόψει της δραστηριότητας των ιδίων, σε συγκεκριμένη αγορά, πρόκειται να επέλθουν σε βάρος των εννόμων συμφερόντων τους, εξαιτίας της επίμαχης συγκέντρωσης.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, εφόσον δεν αποδείχθηκε το έννομο συμφέρον των προσφευγουσών, η κρινόμενη προσφυγή έχει ασκηθεί απαραδέκτως.

9. Επειδή, κατ' ακολουθία, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη και να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το παράβολο που κατατέθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 277 παρ. 9 του Κ.Δ.Δ. Κατ' εκτίμηση, όμως, των ανωτέρω περιστάσεων, πρέπει να απαλλαγούν οι προσφεύγουσες από τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 275 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

-Απορρίπτει την προσφυγή.

-Διατάσσει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου.

-Απαλλάσσει τις προσφεύγουσες από τη δικαστική δαπάνη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 27 Μαρτίου 2019 και δημοσιεύθηκε στην ίδια πόλη, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 19 Απριλίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ



ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΙΚΗΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ



ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΡΒΕΛΑ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ



ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

